

A'dan Z'ye KOBİ'ler

Editörler:
Azmi YALÇIN & Umut ÇİL

A'dan Z'ye KOBİ'ler

A'dan Z'ye KOBİ'ler

Editörler

Azmi YALÇIN

Umut ÇİL

“En İyi
Akademi, Bir
Kitaplıktır.”

A'dan Z'ye KOBİ'ler

Editörler

Azmi YALÇIN ORCID: 0000-0002-9323-3350

Umut ÇİL ORCID: 0000-0002-6292-2890

© Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti'ne aittir, tüm hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz, depolanamaz.

ISBN: 978-625-365-389-7

1. Baskı: Ekim 2023

Dizgi/Mizanpaj: Gazi Kitabevi

Kapak Tasarım: Gazi Kitabevi

Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.

Yayıncı Sertifika No: 44884

Merkez
📍 Bahçelievler Mah. 53. Sok. No: 29 Çankaya/ANKARA
☎ 0.312 223 77 73 - 0.312 223 77 17
📞 0.544 225 37 38
📠 0.312 215 14 50
🌐 www.gazikitabevi.com.tr
✉ info@gazikitabevi.com.tr

Sosyal Medya
📘 gazikitabevi
📧 gazikitabevi
📺 gazikitabevi

ÖNSÖZ

Değerli Okuyucular,

Sizleri, iş dünyasının kalbinde atmakta olan ve ekonomilerimizin temel taşı olarak kabul edilen Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ'ler) dünyasına davet etmekten büyük mutluluk duyuyoruz. "A'dan Z'ye KOBİ'ler" başlıklı bu kitap, KOBİ'lerin zorluklarına ve fırsatlarına dair derinlemesine bir bakış sunan bir rehber olmayı amaçlamaktadır.

Kitabımız, pratik uygulamalar ve akademik çalışmaların dengeli bir kombinasyonunu sunmaktadır. Bir yanda, KOBİ'lerin günlük operasyonlarını yönlendiren temel ilkelere odaklanan, kurumsallaşma, yönetim, pazarlama, muhasebe, insan kaynakları yönetimi, iş ahlakı ve uluslararasılaşma gibi konuları içeren bölümler bulacaksınız. Bu bölümler, iş dünyası profesyonellerine ve girişimcilere gerçek dünyadaki sorunlara pratik çözümler sunma konusunda rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Diğer yanda ise, akademik çalışmalara derinlemesine bir dalış yapacak olan okuyucularımız için özel olarak tasarlanmış bölümler bulunmaktadır. KOBİ'lerin finansmana erişiminde kritik öneme sahip bankacılık sektörüyle olan etkileşimlerini inceleyen, hizmetleştirmenin KOBİ'ler üzerindeki etkilerini değerlendiren ve KOBİ'lere yönelik bilimsel bilgi birikiminin yönetim temelindeki rolünü ele alan bu bölümler, araştırmacılara ve akademisyenlere özgün bakış açıları sunmayı hedeflemektedir.

Her bir bölüm, KOBİ'lerin karmaşık dünyasında başarılı olmanın anahtarlarını sunmayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla bu kitap hem iş dünyasındaki profesyonellerin hem de akademik çevrelerdeki araştırmacıların ihtiyaçlarını karşılamak üzere hazırlanmıştır. Bizler, bu kitabın, KOBİ'lerin karşılaştığı zorlukları anlamak ve çözüme kavuşturmak isteyen herkese ilham vereceğine inanıyoruz.

Kitabımızın hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlara içten teşekkürlerimizi sunarız. Umarız bu kitap, KOBİ'lerin dünyasını daha iyi anlamamıza ve onları desteklemek için daha etkili yollar keşfetmemize katkı sağlar.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Azmi YALÇIN

HAKEM LİSTESİ

- Oğuzhan AYTAR**, Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Ahmet Burhan ÇAKICI, Prof. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Osman ÇEVİK, Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi
Bülent DARICI, Prof. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Onur DİRLİK, Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Nezahat EKİCİ ÖZCAN, Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Namık Kemal ERDEMİR, Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Şerife KAZANCI SUNAOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi
Gökhan KERSE, Doç. Dr., Kars Kafkas Üniversitesi
Daimi KOÇAK, Doç. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Mustafa MORTAŞ, Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Onur OKTAYSOY, Dr. Öğr. Üyesi, Kars Kafkas Üniversitesi
Mesut SOYALIN, Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi
İlhami TUNCER, Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	v
HAKEM LİSTESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii

BÖLÜM 1

BİR BAKIŞTA KOBİ'LER	1
<i>Azmi YALÇIN, Umut ÇİL</i>	
GİRİŞ	1
1. KOBİ TANIMLAMALARI	1
1.1. KOBİ'lerin Benzerlik ve Farklılık Arzeden Yönleri	3
1.2. KOBİ'leri Şekillendiren Belirli Özellikler ve Koşullar	4
1.3. KOBİ'lerin Karşılaştığı Benzersiz Zorluklar	5
2. KOBİ'LER NİÇİN ÖNEMLİDİR?	5
2.1. Ekonomik Büyüme	6
2.2. İş ve İstihdam Yaratma	6
2.3. Yenilikçilik ve Girişimcilik	6
2.4. Dayanıklılık ve Yerel Kalkınma	7
2.5. Sosyal ve Toplumsal Etki	7
3. KOBİ'LERİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ	7
3.1. Güçlü yönler	7
3.2. Zayıf Yönler	8
4. ETKİLİ YÖNETİM VE KOBİ'LER	8
4.1. Stratejik Karar Alma ve Fırsatlardan Yararlanma	8
4.2. Risk Yönetimi	8
4.3. İşletme Büyümesi ve Ölçeklenebilirlik	8
4.4. İnovasyon ve Uyarlanabilirlik	9
4.5. İnsan Kaynakları Yönetimi	9
SONUÇ	9
KAYNAKÇA	11

BÖLÜM 2

KOBİ'LERDE KURUMSALLAŞMA VE YÖNETİM	15
<i>Tuğba SOYMAN, Kemal Can KILIÇ</i>	
GİRİŞ	15
1. KURUMSALLAŞMA.....	15
1.1. Kurumsallaşma Nedir?	15
1.2. Literatürde Kurumsallaşmanın Tarihçesi	17
1.3. Türkiye'de Kurumsallaşmanın Tarihçesi	18
2. KOBİ'LER VE KURUMSALLAŞMA.....	19
2.1. Aile İşletmeleri ve KOBİ'ler.....	19
2.2. KOBİ'lerde Kurumsallaşma Süreci.....	19
2.3. KOBİ'lerde Kurumsallaşmaya Olan İhtiyaç	20
2.4. KOBİ'lerde Kurumsal Yönetim ve Yönetime Etki Eden Unsurlar	22
2.5. Kurumsallaşma Kriterleri.....	24
3. KOBİ'LERDE KURUMSALLAŞMA ÜZERİNE VAKA ÇALIŞMALARI	25
4. KOBİ YÖNETİCİLERİNE KILAVUZ	28
SONUÇ	30
KAYNAKÇA	32

BÖLÜM 3

KOBİ'LERDE PAZARLAMA	37
<i>Fuat EROL</i>	
GİRİŞ	37
1. KOBİ'LER VE PAZARLAMA	37
2. KOBİ'LERDE PAZARLAMA ANLAYIŞI VE YAYGIN UYGULAMALAR	39
2.1. Pazarlama Bilgi Sistemi	39
2.2. Stratejik Pazarlama Uygulamaları.....	40
2.3. Operasyonel Pazarlama Uygulamaları	40
3. KOBİ'LERİN REKABET GÜCÜNÜ ARTIRMAYA YÖNELİK ALTERNATİF UYGULAMALAR	42
3.1. Yenilikçi Pazarlama	42
3.2. Ağ Geliştirme	42
3.3. İlişkisel Pazarlama.....	43
3.4. Girişimci Pazarlama	43
3.5. Dijital Pazarlama	44
3.6. Uluslararasılaşma	44
3.7. Markalaşma	45
SONUÇ	45
KAYNAKÇA	47

BÖLÜM 4

KOBİ'LERDE MUHASEBE VE DENETİM.....	51
<i>Jale SAĞLAR</i>	
GİRİŞ	51
1. İŞLETMELERİN BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI	51
1.1. KAYIK Kapsamında Değerlenen Büyük İşletmeler	54
1.2. KGK'ya Göre Büyük İşletmeler	55
1.3. KGK'ya Göre KOBİ'ler.....	55
2. KOBİ'LERİN UYGULAMASI ZORUNLU MUHASEBE İLKE VE STANDARTLARI	57
2.1. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT)	57
2.2. KGK Kapsamında Büyük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler İçin Muhasebe Standartları (BOBİ-FRS)	59
2.3. Küçük ve Mikro Büyüklükteki İşletmeler İçin Muhasebe Standartları (KÜMİ-FRS)	60
3. İŞLETMELERİN BÜYÜKLÜK ÖLÇÜLERİNE GÖRE UYULMASI GEREKEN DENETİM UYGULAMALARI	61
3.1. Türkiye Denetim Standartları (TDS) Bağımsız Denetim.....	62
3.2. Diğer Güvence Standartları.....	63
3.3. İç Denetim.....	63
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	65
KAYNAKÇA	66

BÖLÜM 5

KOBİ'LERDE İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ	69
<i>Ayşe ASLAN</i>	
GİRİŞ	69
1. KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELER (KOBİ'LER).....	70
1.1. KOBİ'lerde İnsan Kaynakları Yönetimi	71
1.1.1. İnsan Kaynakları Politikasının Oluşturulması.....	73
1.1.2. İnsan Kaynakları Planlama Süreci: İşe Alma ve Seçme	74
1.1.3. Eleman Tedarik ve Seçim Süreci	75
1.1.4. Eğitim ve Geliştirme Süreci	78
1.1.5. Performans Değerlendirme Süreci	80
1.1.6. Ücretlendirme.....	81
1.1.7. Çalışan ve İşgücü İlişkileri.....	82
1.2. Mikro, Küçük, Orta Ölçekli İşletmelerde İnsan Kaynakları Uygulamaları Çerçevesi.....	83
SONUÇ	86
KAYNAKÇA	90

BÖLÜM 6

KOBİ'LERDE İŞ AHLAKI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	95
<i>Hamit Murat ÖZCAN, Burak ÖZDEMİR</i>	
GİRİŞ	95
1. İŞ AHLAKI.....	96
2. KOBİ'LERDE İŞ AHLAKI	98
3. KOBİ'LERDE İŞ AHLAKI UYGULAMALARI.....	99
4. DEĞERLENDİRME	102
SONUÇ VE ÖNERİLER	110
KAYNAKÇA	111

BÖLÜM 7

KOBİ'LERDE ULUSLARARASILAŞMA.....	117
<i>Umut ÇİL</i>	
GİRİŞ	117
1. ULUSLARARASILAŞMA TEORİLERİ.....	118
1.1. Uluslararasılaşmayı Aşamalar Halinde Ele Alan Geleneksel Teoriler.....	119
1.1.1. Uppsala Uluslararasılaştırma Modeli.....	120
1.1.2. İnovasyon Modelleri	122
1.1.3. Bütüncül yaklaşım.....	122
1.2. Küresel Doğan Firmalar	122
2. KOBİ'LERİN ULUSLARARASILAŞMA GÜDÜLERİ	123
3. ULUSLARARASILAŞMA SÜRECİNDEKİ ZORLUKLAR VE ÜSTESİNDEN GELME STRATEJİLERİ.....	126
4. ULUSLARARASI PAZARLARA GİRİŞ STRATEJİLERİ	127
5. WEB 3.0 ETKİSİ: KOBİ'LERİN ULUSLARARASILAŞMASINA YENİ BİR BAKIŞ.....	130
6. VAKA ÇALIŞMALARI VE ÖRNEKLER.....	131
6.1. Başarılı KOBİ Uluslararasılaştırma Vaka Çalışması:	131
6.2. Başarısız KOBİ Uluslararasılaştırma Vaka Çalışması:	132
SONUÇ	134
KAYNAKÇA	135

BÖLÜM 8

KOBİ'LERDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE E-TİCARET	143
<i>Şefik ÖZDEMİR</i>	
GİRİŞ	143
1. KOBİ'LER VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM.....	143
2. KOBİ'LER VE E-TİCARET	147
SONUÇ VE ÖNERİLER	152
KAYNAKÇA	153

BÖLÜM 9

KOBİ'LERDE STRATEJİK PLANLAMA SÜRECİ: 9 ADIM YAKLAŞIMI.....	155
<i>Osman KARA</i>	
GİRİŞ	155
1. KOBİ'lerin Planlama Süreçleri: Zorluklar ve Çözüm Yolları.....	156
2. KOBİ'LERDE STRATEJİK PLANLAMA: GENEL BAKIŞ	157
3. STARETEJİK PLANLAMA SÜRECİ: 9 ADIM YAKLAŞIMI	162
ADIM 1: ÖN HAZIRLIK	162
ADIM 2: MİSYON VE KURUMSAL DEĞERLER.....	162
ADIM 3: ORGANİZASYON ZORUNLULUKLARINI AÇIKLIĞA KAVUŞTURMAK	163
ADIM 4: ANLAMA (STRATEJİK ANALİZ)	164
ADIM 5: GELECEĞİ YENİ BAŞTAN HAYAL ETME (VİZYON OLUŞTURMA).....	166
ADIM 6: FİKİRLERİ MODELLEME (STRATEJİK TASARIM)	167
ADIM 7: YOL HARİTASI (STRATEJİK PLAN)	168
ADIM 8: HAYATA GEÇİRME (UYGULAMA SÜRECİ)	169
ADIM 9: SÜREÇ KONTROL VE DEĞERLENDİRME (SÜREKLİ İZLEME).....	170
SONUÇ	171
KAYNAKÇA	172

BÖLÜM 10

KOBİ'LERİN BANKA KREDİLERİNE ERİŞİMİNDE BANKALARIN ÖZELLİKLERİNİN ROLÜ: KARŞILAŞTIRMALI BİR DEĞERLENDİRME	175
<i>Meltem Özge ÖZCANLI</i>	
GİRİŞ	175
1. BANKA BÜYÜKLÜĞÜ	177
2. BANKA YAŞI	178
3. BANKA SAHİPLİĞİ	178
4. BANKA YÖNELİMİ	179
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	179
KAYNAKÇA	181

BÖLÜM 11

KOBİ'LERDE HİZMETLEŞTİRME ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	185
<i>Neslişah ÖZDEMİR</i>	
GİRİŞ	185
1. HİZMETLEŞTİRME	186
2. KOBİ'LERDE HİZMETLEŞTİRME	187
2.1. KOBİ'lerde Hizmetleştirmeyi Gündüleyen Faktörler	189
2.2. KOBİ'lerde Hizmetleştirmeye Yönelik Engeller	190
2.3. KOBİ'lerde Hizmetleştirmenin Öncülleri ve Sonuçları	191
SONUÇ VE ÖNERİLER	193
KAYNAKÇA	195

BÖLÜM 12

KOBİ'LERDE BİLİMSEL BİLGİ BİRİKİMİ: YÖNETİM TEMELİNDE GELİŞTİRİLEN ARAŞTIRMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ.....	199
<i>Hazal DUMAN ALPTEKİN</i>	
GİRİŞ	199
1. METODOLOJİ.....	200
2. BULGULAR	202
KOBİ ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	209
KAYNAKÇA	212

BÖLÜM 12

KOBİ'LERDE BİLİMSEL BİLGİ BİRİKİMİ: YÖNETİM TEMELİNDE GELİŞTİRİLEN ARAŞTIRMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Hazal DUMAN ALPTEKİN¹

GİRİŞ

Birbirinden farklı sektörlerde faaliyet gösteren ve sanayileşmenin lokomotiflerinden biri olarak tanımlanan küçük ve orta boy işletmeler (KOBİ), ülkelerin üretim faaliyetlerinin tetiklenmesi, istihdam olanaklarının artırılması gibi birçok sosyo-ekonomik etkiye sahiptir.

KOBİ'lerin etki alanı sanayi-ekonomik alanlar ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bilimsel camiada da bilgi birikiminin derinleşmesine imkân sağlayan bir araştırma alanı sunmaktadır. Bu noktadan hareketle literatürde var olan tarama çalışmaları incelendiğinde KOBİ'lere ilişkin teorik birikimi inceleyen çalışmaların belli araştırma konuları sınırlarında geliştirildiği görülmektedir.

Var olan literatür detaylı olarak incelendiğinde KOBİ'ler üzerine yapılan tarama ve bibliyometrik araştırmalarının ağırlıklı olarak performans (Garengo vd., 2005), işbirliği yapıları (Street ve Cameron, 2007), kurumsal sosyal sorumluluk (Apospori vd., 2012), bilgi yönetimi (Durst ve Runar, 2012), risk yönetimi (Verbano ve Venturini, 2013), insan kaynakları yönetimi (Nolan ve Garavan, 2016), tedarik zinciri yönetimi (Kumar ve Kumar, 2017), uluslararasılaşma süreçleri (Dabić vd., 2020), yenilik kapasitesi (Saunila, 2020) ve finansal yönetim paternleri (Rao vd., 2023) konularına dayalı değerlendirmelere tabi tutulduğu görülmektedir.

KOBİ çalışmalarının gelişim paternlerinin incelenmesinde konu bazlı sınıflandırma dışında öne çıkan bir diğer ayrım ise disiplinler arası farklılaşma olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda Kersten vd. (2017) KOBİ faaliyetlerinin ekonomik bazda ortaya çıkardığı etkileri finans literatüründeki çalışmalardan hareketle değerlendirirken, Bocconcelli vd. (2018), 2006-2015 yılları arasında pazarlama disiplini kapsamında KOBİ'ler üzerine geliştirilen araştırma pratiklerini ele almıştır.

Benzer şekilde Ciampi vd. (2021) ise KOBİ'lerde temerrüt öngörüsüne dayalı KOBİ araştırmalarını 34 yıllık periyotta (1986-2019) finans ve muhasebe disiplinine dayalı analiz etmiş olup, doğrudan yönetim alanında KOBİ'lere yönelik araştırmaların ana paternlerini ele alan bir araştırmaya rastlanamamıştır.

Literatürde var olan ilgili araştırma boşluğu ve KOBİ'lerin yönetim literatüründeki öneminden hareketle bu bölümde yönetim alanında son 10 yılda KOBİ'ler üzerine gerçekleştirilen araştırmaların bilimsel üretim dinamikleri incelenmiştir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, KTO Karatay Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik, hazal.duman.alptekin@kto.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8893-462

Günümüzde bibliyometrik göstergeler disiplinlerin araştırma performansının değerlendirilmesinde sıklıkla kullanılan bir metodoloji olup, taşıdığı bilim felsefesi kökenleri ile nicel, ancak sunduğu çıktılar ile niteliksel değerlendirmelerin yapıldığı bir yönelimi temsil etmektedir (Allen vd., 2009).

Spesifik olarak bilimsel üretim kalitesinin soyut yapısını, somut çıktılara dönüştürmeyi amaçlayan bu metodolojiyi diğer metodolojilerden sıyıran en önemli avantajı mikro düzeyden makro düzeye kadar geniş bir analiz prosedürü sunması ve sistematik tarama gibi metodolojilere kıyasla ölçümleme hatasının daha az bir paya sahip olmasıdır (Wallin, 2005). İlgili avantajlardan hareketle, çalışmada 2013-2023 yılları arasında KOBİ'lere yönelik bilimsel birikimin ana hatları bibliyometrik metodoloji temel alınarak analiz edilmiştir.

Spesifik olarak, Web of Science veri tabanında yer alan yönetim dergileri temel alınarak oluşturulan veri setinde, son 10 yılda KOBİ'ler üzerine yayınlanan 819 araştırma makalesi dahil edilme ve dışlama kriterleri esas alınarak incelenmiştir.

Analiz sürecinde alana yön veren aktörlerin (ülkeler, yayınlar, dergiler, yazarlar) belirlenmesin de atıf analizlerine (citation analysis), alanda öne çıkan çalışma alanlarının belirlenmesinde ise kavram birlikteliği (co-occurrence analysis) analiz algoritmasına başvurulmuş ve tüm analizler VOSviewer yazılımı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen bulgular ışığında hem KOBİ'ler üzerine yönetim alanında öne çıkan ana dinamikler değerlendirilirken, hem de gelecekteki araştırmalar ve alanda yer alan araştırmacılar için öneriler geliştirilmiştir.

1. METODOLOJİ

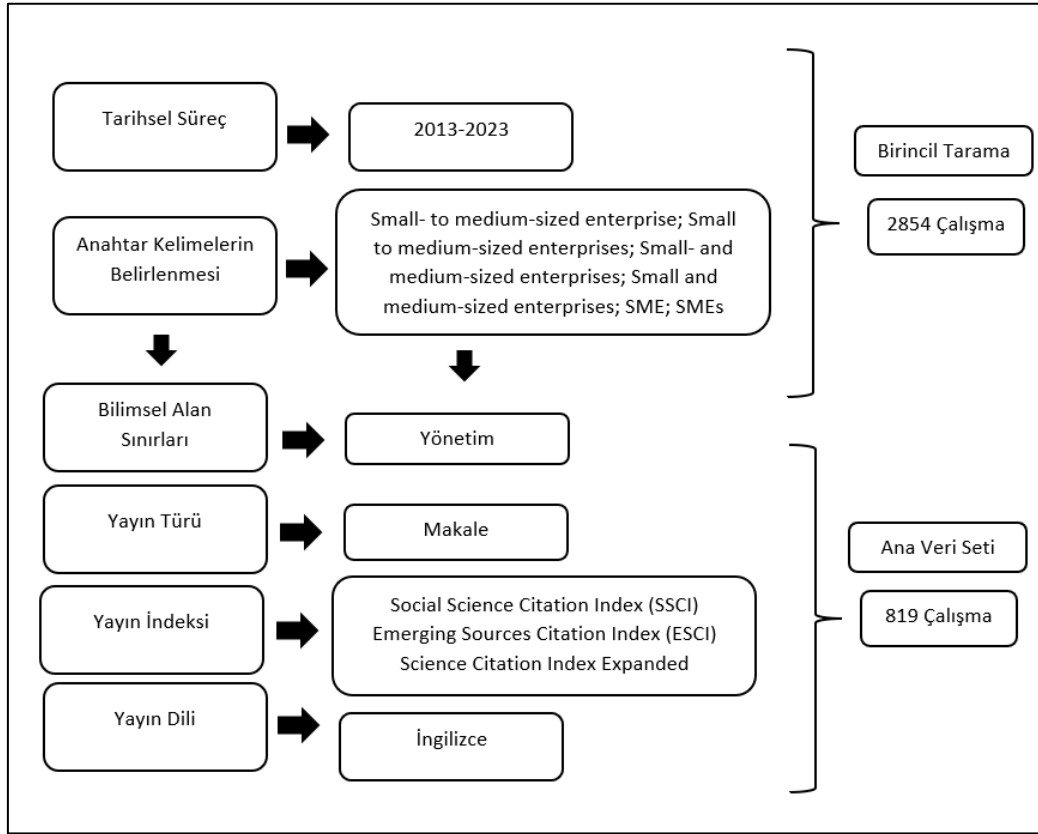
Araştırma kapsamında belli bir alan yazında biriken bilgi birikimini derinlemesine ele almaya imkân tanıyan bibliyometrik analiz prosedürlerinden atıf analizlerine ve anahtar kelimeleri temel alan kavram birlikteliği analizlerine başvurulmuş olup analiz süreci öncesi hazırlık aşamaları Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1'den de görüldüğü üzere bibliyometrik veri tabanının oluşturulmasından 2 ana aşama takip edilmiştir. Birinci aşamada araştırmanın amacı ile ilişkili olarak arama yapılacak zaman aralığı 10 yıllık üretim dinamiğini ortaya çıkarabilmek adına 2013 yılının ilk gününden başlatılarak, 2023 yılı Haziran ayında sonlandırılmıştır.

İlgili zaman periyodunda üretilen araştırmaların eksiksiz olarak belirlenebilmesi amacıyla konuya ilişkin ön anahtar kelime taraması yapılmıştır. Bu kapsamda KOBİ'leri tanımlayan anahtar kelimeler yazım farklılıkları da göz önüne alınarak listelenmiştir. Bu kapsamda altı ana anahtar kelime üzerinde karar kılınmıştır.

Tarama sürecinin birinci aşamasında iki ana unsurun (zamanlama-anahtar kelime seçimi) tamamlanmasının ardından Web of Science veri tabanı üzerinden ön tarama gerçekleştirilmiştir. Yapılan tarama sürecinde Web of Science veri tabanının esas alınmasının 2 temel nedeni bulunmaktadır. Bunlardan ilki 1900'lerden bu yana üretilen yayın dinamiklerinin Web of Science veri tabanında erişime açık olması ve diğer veri tabanlarına kıyasla yönetim alanında öncü dergilere ev sahipliği yapmasıdır (Wang ve Waltman, 2016). İkinci gerekçe ise, bibliyometrik çalışmalarda diğer veri tabanlarına kıyasla Web of Science tarafından tedarik edilen bibliyometrik dosyalarının daha kapsamlı olmasıdır (Franceschet, 2010).

Şekil 1. Bibliyometrik veri seti oluşturma adımları

Tarama sürecinin birinci aşamasında iki ana unsurun (zamanlama-anahtar kelime seçimi) tamamlanmasının ardından Web of Science veri tabanı üzerinden ön tarama gerçekleştirilmiştir. Yapılan tarama sürecinde Web of Science veri tabanının esas alınmasının 2 temel nedeni bulunmaktadır. Bunlardan ilki 1900'lerden bu yana üretilen yayın dinamiklerinin Web of Science veri tabanında erişime açık olması ve diğer veri tabanlarına kıyasla yönetim alanında öncü dergilere ev sahipliği yapmasıdır (Wang ve Waltman, 2016). İkinci gerekçe ise, bibliyometrik çalışmalarda diğer veri tabanlarına kıyasla Web of Science tarafından tedarik edilen bibliyometrik dosyalarının daha kapsamlı olmasıdır (Franceschet, 2010).

İlgili gerekçelerden hareketle yapılan ön tarama sürecinde KOBİ'ler üzerine disiplinler arası üretilen yayın sayısı son 10 yılda, 2857 araştırma olarak belirlenmiştir. Ardından araştırmanın ikinci tarama aşamasına geçilerek, nihai amacını öne çıkarmak amacıyla dahil etme – dışlama kriterleri uygulanmıştır (Gutiérrez-Salcedo vd., 2018).

Süreçte ilk olarak bilimsel alan sınırları belirlenmiştir. Bu noktada KOBİ'lere yönelik çalışmaların disiplinler arası yapısı göz önüne alınmış ve yönetim alanındaki trendlerin gidişatını belirlemek amacıyla WoS kategorilerinden sadece yönetim seçilmiş ve diğer disiplinlere yönelik araştırmalar kapsam dışı bırakılmıştır.

Gerçekleştirilen kriter sonrası veri seti 1008 araştırma olarak öne çıkmıştır. Ardından uygulama paternlerini öne çıkarabilmek adına yayın türü "basılı makale" olarak belirlenmiş, evrensel bir çerçeveye çizebilmek adına yayın indeksi sosyal bilimler kapsamındaki SSCI, ESCI, SCI-Expanded indeksleri, yayın dili ise İngilizce olarak işlenmiştir. Uygulanan bu kriterler neticesinde nihai veri seti 819 araştırma makalesi olarak belirlenmiş olup, analiz hazırlıklarına geçilmiştir.

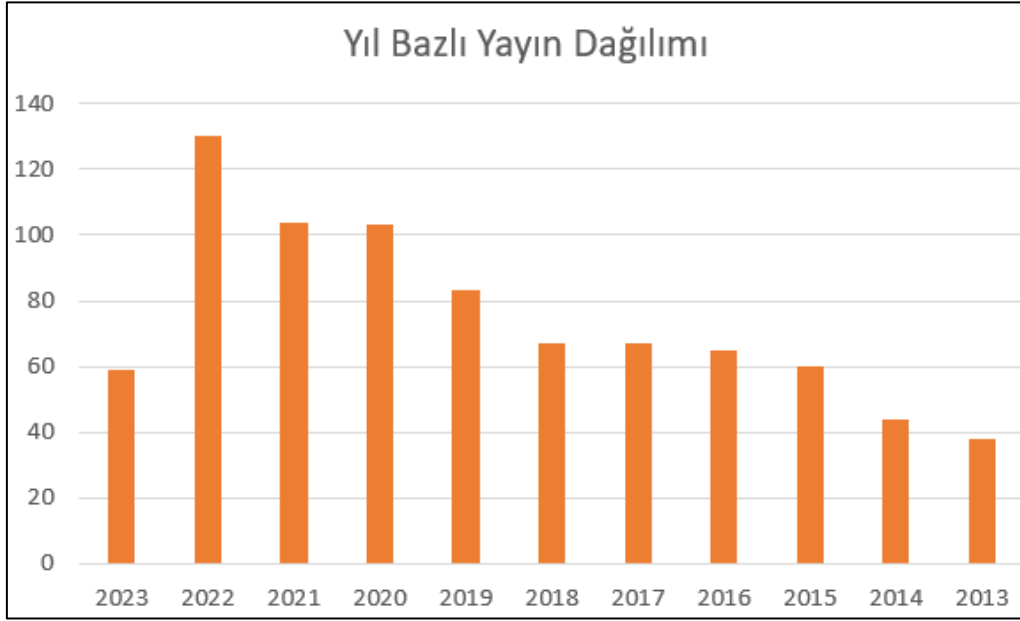
Analiz sürecinde ilk olarak WoS aracılığı ile elde edilen Excel dosyaları manuel kontrolden geçirilmiştir. Bu aşamada olası tekrarlar, yazar isimlerinde yapılan yanlış kullanımlar kontrol ve

düzeltilme işlemine tabi tutulmuştur. Analiz için ise bibliyometrik verilerin gerek bilimsel üretim dinamiklerini belirlemek gerekse konuya ilişkin kavramsal harita oluşturmak amacıyla 2010 yılında Nees Jan van Eck ve Ludo Waltman tarafından geliştirilen VOSviewer yazılımından yararlanılmıştır (Arruda vd., 2022).

2. BULGULAR

Son 10 yıllık periyotta KOBİ'lere yönelik araştırma birikiminin gelişim patenlerini belirlemek amacıyla yapılan tarama sonucunda yıl bazlı yayın dağılımı Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. KOBİ'lere yönelik yönetim çalışmalarının yıl bazlı dağılımı (2013-2023)

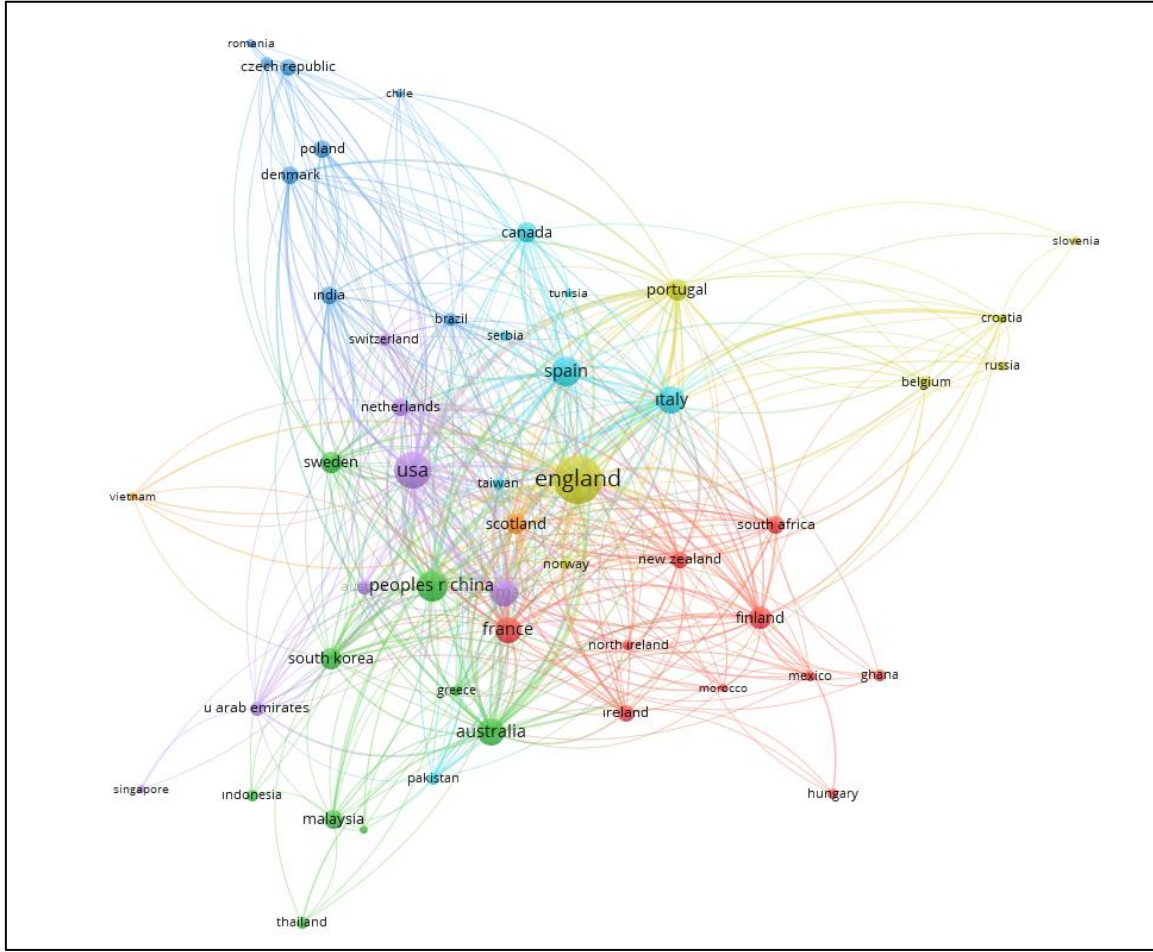

Şekilden de görüldüğü üzere son 10 yılda 2022 yılı KOBİ'lere odaklanan 130 araştırma ile en üretken yıl olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel bir perspektiften son 10 yılda üretim dinamiği düzenli bir artış sergilerken, 2022 yılında yaşanan bu yükseliş pandemi, evrensel ekonomi kısıt ve krizlerinin KOBİ'ler üzerinde yarattığı etkinin araştırma dinamiklerine yansımaları olarak ele alınabilir (Roper ve Turner, 2020).

2023 yılında yaşanan düşüş ise veri setinin oluşturulmasında takip edilen kriterlerle ilişkilendirilebilir. Bu kapsamda araştırmaya basım sürecindeki araştırmaların dahil edilmemesi ve 2023-Haziran ayına kadar yayımlanan tam metinlerin analizde kullanılması ilgili oran düşüşüne etki eder niteliktedir.

Gerçekleştirilen analizler neticesinde alana yön veren ana dinamiklerin ne olduğunun belirlenmesinde atf analizlerine başvurulmuş, öncü ülke, dergi, yazar, doküman unsurları incelenmiştir. Bu kapsamda üretim dinamikleri açısından KOBİ'ler üzerine evrensel indekslerde bilimsel üretim sürecinde yer alan 87 ülkeden öne çıkan 50 ülkenin atf ağı (Şekil 3) ve bu ağlarda yer alan ve öncü konumundaki 10 ülkenin metrikleri (Tablo 1) aşağıda sunulmuştur.

Şekil 3. KOBİ'lere yönelik ülke bazlı bilimsel üretim dinamiği (ülke bazlı atıf ağı)

Şekil 3'te sunulan atıf ağı haritası incelendiğinde KOBİ'lere yönelik en az 5 yayın sağlayan 50 ülkenin 7 ana kümede birleştiği ve kümeler arasında 460 link ağ bağlantısı ve bu ağ bağlantılarının evrensel bazda ülkeler arası iş birliğine katkısını ve etkisini gösteren toplam gücünün 1339 olduğu tespit edilmiştir.

Var olan 7 ana ağ içerisinde Anglo-Sakson ekolünün yönetim çalışmalarındaki baskınlığının KOBİ araştırmaları üzerinde de etkili olduğunu gösterirken, İskandinav çalışmalarının da Anglo-Sakson temelli araştırmalarla bağlantılı şekillenmeye başladığı, ardından kendi ağ dinamiklerini öne çıkarmaya başladığı öne çıkmaktadır. Spesifik olarak, Tablo 1'de alanda baskınlığı öne çıkan 10 ülkenin yayın ve atıf dinamikleri sunulmuştur.

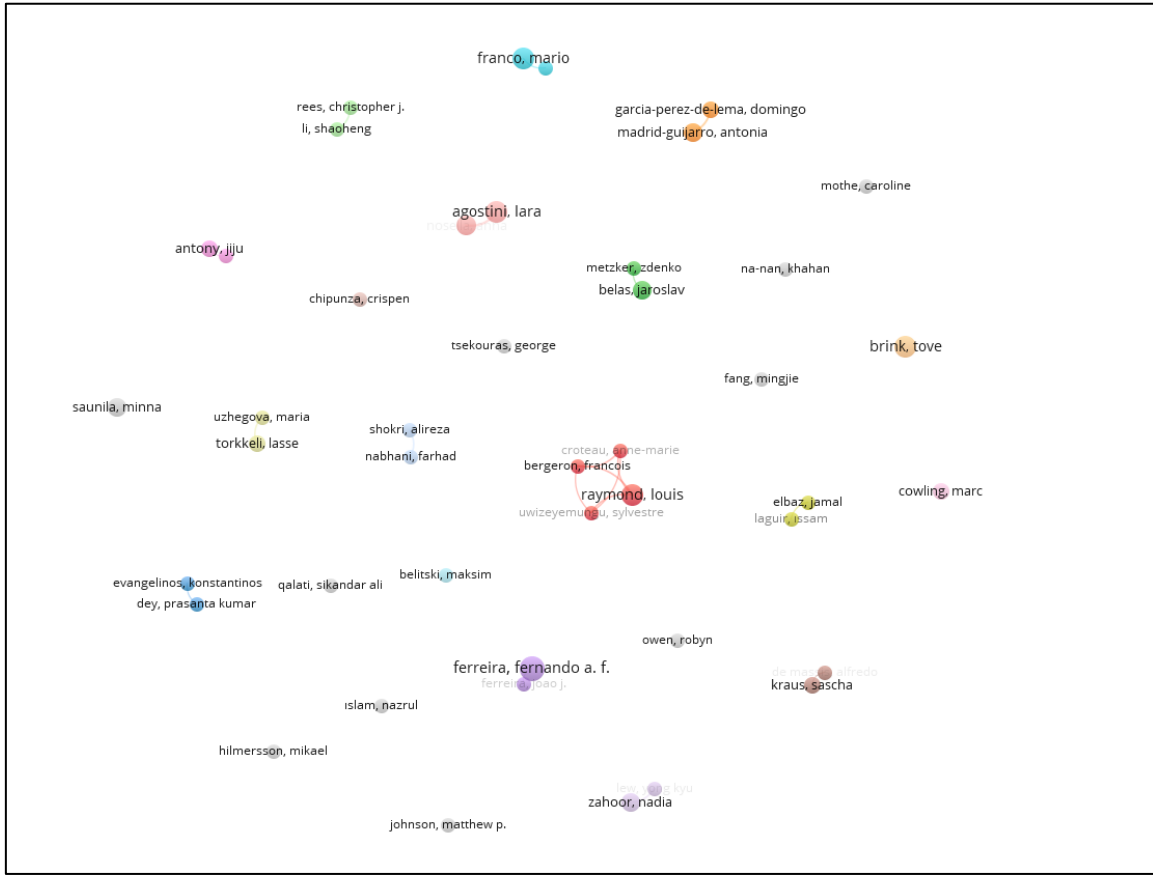
Tablo 1. KOBİ'lere yönelik çalışmaların ülke bazlı yayın metrikleri

Ülke	Makale Sayısı	Ülke Bazlı Atıf Sayısı	Toplam Ağ Gücü
İngiltere	162	4041	345
Amerika	92	2798	273
İspanya	60	1577	127
İtalya	52	1347	117
Almanya	52	1220	131
Çin	67	1080	120
Avustralya	53	1030	144
Finlandiya	35	996	88
Fransa	48	985	103

Tablo 1'den de görüldüğü üzere KOBİ'ler üzerinde geliştirilen araştırmalarda sayı bazlı ilk üç ülke İngiltere (162 makale), Amerika (92 makale) ve Çin (67 makale) olarak öne çıkarken, nicelikten ziyade niteliği öne çıkaran atıf oranlarına baktığımızda İspanya'nın 1577 atıf ile üçüncü sıraya yerleştiği görülmektedir.

Bilimsel üretim dinamiklerinde dikkate alınması gereken önemli ölçütlerden birisi de bilimsel üretimin itici gücü olan bilim insanlarıdır. Bu noktada gerçekleştirilen analiz sürecinde KOBİ'ler üzerine çalışma pratiği geliştiren toplam 2115 yazar tespit edilmiş ve minimum 3 araştırma ve en az 1 atıfa sahip yazarlar (45 yazar) ana analiz setine dahil edilmiştir. Gerçekleştirilen iş birliği analizlerine ilişkin bibliyometrik harita (Şekil 4) ve bibliyometrik verilerin sayısal metrik tablosu (Tablo 2) aşağıda sunulmuştur.

Şekil 4. KOBİ'lere yönelik ortaklaşa araştırma pratiği sergileyen yazarların üretim dinamiği (ortak yazarlık ağı)

Tablo 2. KOBİ'lere yönelik çalışmaların ortak yazarlık bazlı yayın metrikleri

Yazar	Makale Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Ağ Gücü	Ülke
Fernando A. F. Ferreira	9	179	5	Amerika
Lara Agostini	7	284	6	İtalya
Tove Brink	7	103	0	Danimarka
Mário Franco	7	54	2	Portekiz
Louis Raymond	7	78	9	Kanada
Yazar	Makale Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Ağ Gücü	Ülke
Matthew P. Johnson	3	403	0	Almanya
Sascha Kraus	4	330	1	İtalya
Minna Saunila	5	323	0	Finlandiya
Lara Agostini	7	284	6	İtalya
Anna Nosella	6	274	6	İtalya

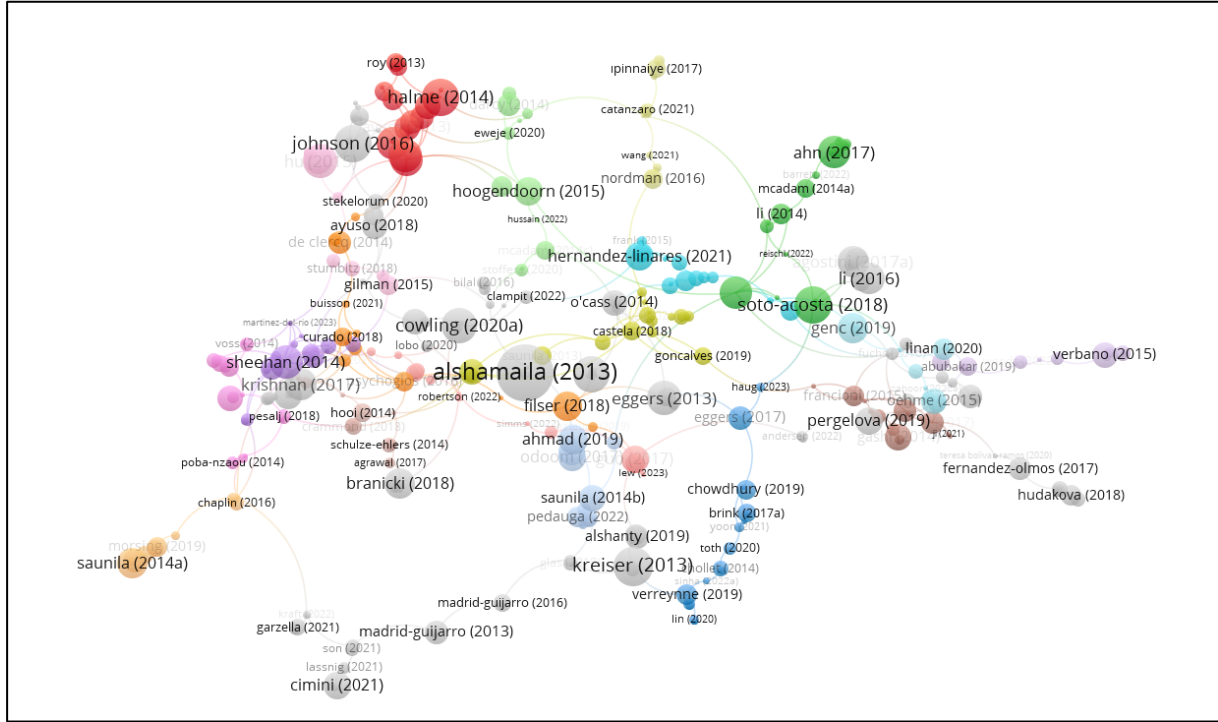
Tablo 3. KOBİ'lere yönelik basım yapan dergilerin yayın metrikleri

Dergiler	Yayımlanan Makale Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Ağ Gücü
International Journal of Small Business and Entrepreneurship Research	35	1077	42
Journal of Small Business Management	34	1049	43
Small Business Economics	33	1094	32
Management Decision	25	517	24
International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research	21	424	17
Industrial Marketing Management	18	415	20
Business Strategy and the Environment	17	697	18
International Journal of Innovation Management	17	103	10
Corporate Social Responsibility and Environmental Management	15	512	13
IEEE Transactions on Engineering Management	15	133	14

Tablo 3'te sunulan veriler incelendiğinde KOBİ'lere yönelik hükümet politikaları, etnik yerleşim bölgelerindeki KOBİ faaliyetleri, toplumsal cinsiyet ve girişimcilik bağlamında KOBİ araştırmalarına öncelik veren "International Journal of Small Business and Entrepreneurship Research" dergisinin yayımladığı 35 makale ile alanda öncü konumunda olduğu görülmektedir. İlgili dergiyi Uluslararası Küçük İşletmeler Konseyi'nin (ICSB) resmi dergisi olan "Journal of Small Business Management" takip ettiği görülmektedir. Alandaki bilgi ağlarının gelişim sürecinde Journal of Small Business Management'in toplam ağ gücü incelenen dergiler arasında en yüksek olarak öne çıkarken, bu durum derginin alanda en etkin dergilerden biri olduğuna işaret etmektedir.

Alandaki bilimsel üretim dinamikleri açısından önem arz eden konulardan birisi de alanda ses getiren araştırmalar ile ilişkilidir. Bu noktada 819 araştırma makalesi üzerinde gerçekleştirilen atıf analizleri kapsamında öne çıkan bibliyometrik harita ve alanı etki yaratan 5 çalışma bilgileri ise Şekil 6 ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Şekil 6. KOBİ'ler üzerine alana etki eden yayınların bilimsel üretim dinamiği (yayın bazlı atıf ağı)

Tablo 4. KOBİ'lere yönelik öne çıkan araştırmaların yayın metrikleri

Yazarlar	Atıf Sayısı	Toplam Ağ Gücü	KOBİ Temelli Ele Alınan Teorik Yapılar
Alshamaila vd. (2013)	356	3	Bulut Bilişim
Kreiser vd. (2013)	171	4	Yenilikçilik ve Risk Alma Davranışları
Soto-Acosta vd.. (2018)	158	8	Bilgi Yönetimi ve Çevresel Belirsizlik
Halme vd. (2014)	158	8	Uluslararası Büyüme ve İnovasyon
Johnson vd. (2016)	157	7	Sürdürülebilir Yönetim
Yazarlar	Atıf Sayısı	Toplam Ağ Gücü	KOBİ Temelli Ele Alınan Teorik Yapılar
Sheehan (2014)	122	14	İnsan Kaynakları Yönetimi ve Performans
Johnson vd. (2015)	119	13	Sürdürülebilir Yönetim
Jones vd. (2021)	2	9	İhracat Eğilimi
Lamb vd. (2022)	0	9	Performans
Soto-Acosta vd. (2018)	158	8	Bilgi Yönetimi ve Çevresel Belirsizlik

Şekil 6'da sunulan harita detayları incelendiğinde KOBİ'lere odaklanan ve alanı etkileyen araştırmaların 33 ayrı kümede toplandığı görülmektedir. İlgili durum yayın paternlerinin dağınık bir yapı sergilediğini gösterirken, benzer karmaşa ilgili araştırmaların atıf sayısı ve alan etkisini gösteren ağ gücü dağılımında da kendini göstermektedir. Bu kapsamda Tablo 4 incelendiğinde başta sıralanan yazarların atıf sayısı açısından öne çıkan ilk 5 çalışma olduğu görülmektedir. İlgili listede Alshamaila vd. (2013)'in "Cloud computing adoption by SMEs in the north east of England: A multi-perspective framework" isimli çalışmasının en çok atıf alan araştırma olarak öne çıktığı görülmektedir. Tablo 4'te alt kısımda verilen 5 çalışma ise ağ gücü en yüksek yayınları göstermektedir. Bu noktada ise Sheehan (2014) tarafından KOBİ'lerde insan kaynakları ve performans dinamiklerini ele alan "Human resource

Şekil 6 ve Tablo 5’te sunulan verilerin oluşturulma sürecinde 2336 anahtar kelime ön analiz setine dahil edilmiş ardından, en çok kullanılan 106 kelime haritalandırma sürecinde dikkate alınmıştır. Bu noktada 106 kelimenin birbirleriyle ilişki ağının 10 kümede toplandığı tespit edilirken, araştırmalarda en çok tekrar eden 10 anahtar kelime ve konular Tablo 5’te sunulmuştur. Tablo 5’in detayları incelendiğinde alanda araştırmacıların en çok yöneldiği konular ve bu konuların birer parmak izi olan kelimelerin inovasyon, performans, girişimcilik, sürdürülebilir kalkınma gibi yönetim alanında önde gelen araştırma alanlarında toplandığı görülmektedir.

Şekil 6’daki kelimelerin ana dağılımının yıl bazlı gelişimi dikkate alındığında ise baskın araştırma konularına karşın son yıllarda endüstri 4.0, dijital dönüşüm, Covid-19, KOBİ’lere yönelik bariyerlerin öne çıktığı tespit edilmiştir.

KOBİ ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Küresel ekonomi sisteminin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında etkin bir role sahip olan KOBİ’ler sadece üretim dinamiklerinin sağlanmasını değil aynı zamanda istihdam olanaklarının artırılmasını, ülke bazlı oluşturulan milli gelir çıktılarının yükseltilmesi ve ekonomik kalkınmanın sağlanmasında kilit bir rol üstlenmektedir.

Spesifik olarak, Dünya Bankası (2021) tarafından sunulan istatistikler incelendiğinde dünya genelindeki işletmelerin yaklaşık %90’ının ve istihdamın %50’sinden fazlasını KOBİ’ler tarafından sağlandığı görülmektedir. TÜİK (2021) istatistikleri ise Türkiye’de sürdürülen ekonomik girişimlerin %99’unun KOBİ’ler tarafından sürdürüldüğüne işaret ederken, ilgili oranın istihdama katkısı ülke ekonomisi açısından %71 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yukarıda bahsi geçen istatistikler ve dahası KOBİ’lerin evrensel ekonomik sistem içerisindeki katkısının altını çizerken, ilgili katkı sadece ekonomik ve istihdama yönelik katkılarla sınırlı kalmamakta ve KOBİ’lere yönelik yapılan araştırmalar kapsamlı ve güçlü bir bilimsel birikime işaret etmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada son 10 yıl içerisinde KOBİ’lere yönelik gerçekleştirilen araştırmaların sunduğu bilimsel dinamikler bibliyometrik perspektif ile ele alınmıştır.

819 araştırma makalesi kapsamında gerçekleştirilen analizler neticesinde yönetim perspektifinde gerçekleştirilen KOBİ araştırmalarına en çok katkı sağlayan ülkelerin İngiltere ve Amerika olduğu tespit edilmiştir. İlgili bulgu yönetim çalışmalarında aktif bir hakimiyete sahip olan Anglo-Sakson dinamiklerinin (Gantman vd., 2015), KOBİ çalışmalarında da kendini gösterdiğine işaret etmektedir. Bu duruma karşın son yıllarda Avrupa ekollerinin de alandaki aktifliğinin arttığı öne çıkarken, İspanya, İtalya ve Almanya menşeli çalışmaların alandaki bilimsel birikimin desteklenmesine önemli katkı sağladığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında dikkat çekici olarak nitelendirilebilecek bulgulardan birisi de KOBİ’lere yönelik araştırma eğilimi gösteren araştırmacıların iş birliği dinamikleri üzerinedir. Bu noktada gerçekleştirilen analizlerde yazarlar arası iş birliği eğiliminin oldukça az olduğu öne çıkarken, iş birliğine en yakın yazarların İtalya’da yer alan üniversitelerde görev aldığı tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgu iki açıdan değerlendirilebilir bir nitelik taşımaktadır.

İlk olarak üretim dinamikleri açısından iş birliği ağlarının parçalı bir yapı sergilemesi küresel ekonomik üzerine önemli rol oynayan KOBİ’lere yönelik uluslararası girişimlerin düşük olduğunu göstermektedir. Bu noktada araştırmacılar arası uluslararası iş birliği dinamiklerinin artırılmasına yönelik girişimlerin hem kültürlerarası KOBİ işleyiş süreçlerinin ele alınmasında hem de evrensel riskler (pandemi, krizler vb.) karşısında farklı ulusların nasıl yönetim pratikleri sergilediğinin ele alınmasında faydalı olabilecek bir girişim olarak karşımıza çıkmaktadır.

İkinci olarak iş birliğine yatkın olan ülkeler göz önüne alındığında çoğunlukla Avrupa ekolünü temsil eden araştırmacıların, gelecekte farklı araştırmacılar ile iş birliği kurabilecek potansiyel sergilediği göz önüne alınabilir bir gerçektir. Bu noktada KOBİ'ler üzerine araştırma yapan ya da bu alana dahil olmak isteyen araştırmacıların ilgili iş birliği ağlarına dahil olması ve yeni iş birliği ağları yaratması KOBİ'ler üzerine öne çıkan evrensel birikimin bir üst seviyeye taşınmasına destek olabilecek bir öngörü sunmaktadır.

Araştırmacıların bilgi birikiminin arttırılmasına ve var olan bilginin yayılmasında etkili bir unsurda alanda aktif olan bilimsel dergilerdir. Gerçekleştirilen analizlerde KOBİ'ler üzerine Web of Science veri tabanında basım yapan yönetim dergileri arasında Journal of Small Business Management'ın alandaki teorik bilgi birikimine en çok etki eden dergi olduğu görülürken, International Journal of Small Business and Entrepreneurship Research'ün ise KOBİ'lerle ilişkili en çok yayın basan dergi olduğu tespit edilmiştir.

Bahsi geçen iki uluslararası dergi ve yayımladıkları KOBİ çalışmaları KOBİ'ler üzerine araştırma deneyimi geliştirmek isteyen araştırmacılar için önemli kaynaklar olarak karşımıza çıkarken, analiz setine dahil edilen konuya ilişkili en çok yayın yapan 10 derginin ortak özelliği ise güncel yayın çağrılarında altını çizdikleri konularla ilişkilidir.

İlgili dergilerin ana sayfaları incelendiğinde azınlıkların KOBİ temelli girişimleri, KOBİ'ler ile uluslararası sistemde hakim olan göç olgusunun bir arada ele alınması ve kadın girişimciliğin KOBİ temellerindeki yerini ele alan araştırmaların ilgili dergilerde önceliğe sahip olduğu dikkat çekmektedir. Bu noktadan hareketle gelecekteki araştırmalarda ilgili üç konuya ilişkin araştırma pratiklerinin geliştirilmesinin, ulusal KOBİ çalışmalarının uluslararası arenaya taşınmasına katkı sağlayabileceği öngörülmektedir.

Dergilerde öne çıkan araştırma konularının dışında anahtar kelime temelli geliştirilen sözcük birlikteliği analizi sonucunda alanda son 10 yılda araştırılan konular incelendiğinde geleneksel araştırma alanlarına dayalı konuların ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda yenilik ve yenilik girişimlerine yönelik KOBİ araştırmaları son 10 yılda en fazla araştırılan konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlgili etkileşim ağına dahil olan araştırmaların içerikleri incelendiğinde KOBİ'ler ve çevre ilişkisinde değişime karşı direnç, adapte olma kabiliyeti gibi KOBİ eylemlerinin ekonomik krizler, teknolojik gelişmeler, endüstriyel üretim pratiklerinin farklılaşması ve pandemi gibi küresel felaketlerde takip edilen yönetsel eylem ve stratejilere odaklandığı görülmektedir (Ramdani vd., 2013; Beliaeva vd., 2020; Eggers, 2020; Dejardin vd., 2023)

Performans teması ise alanda en çok araştırılan ikinci konu olarak karşımıza çıkarken, ağırlıklı olarak kantitatif yönelimle gerçekleştirilen araştırmalarda bağımlı bir değişken olarak konumlandırılan performansa formal yönetim pratiklerinin etkisi (Kreisser vd., 2013; Hernández-Linares vd., 2021), sürdürülebilirlik eğilimi (Shields ve Shelleman, 2015), dış ticaret stratejileri (Navarro-García vd., 2016), insan kaynakları uygulamaları (Sheehan, 2014; Lai vd., 2017), girişimcilik (Arend, 2014; Alvarez-Torres vd., 2019), rekabet (Madueno vd., 2016; Udriyah vd., 2019) gibi değişkenlerin etkisinin ele alındığı ön plana çıkmaktadır.

Gerçekleştirilen anahtar kelime analizi kapsamında en çok araştırılan üçüncü tema ise diğer temalar ile ilişkisi paralel olarak öne çıkan girişimciliktir. Bu kapsamda çalışmalar performans ve yönetim kabiliyeti ilişkisinde girişimcilik eğilimlerine, girişimcilerin süreç içerisinde yaşadığı çevresel ve örgüt içi problemlere, rekabet sürecinde girişimcilik eğiliminin doğurduğu sonuçlara daha fazla yer verildiği tespit edilmiştir (Abebe, 2014; Brouthers vd., 2015; Bianchi vd., 2017; Kiyabo ve Isaga, 2020)

Yukarıda bahsi geçen araştırma konularının baskınlığının yanı sıra alanda sürdürülebilir kalkınma, kurumsal sosyal sorumluluk, uluslararasılaşma, esneklik, rekabet yeteneği, sosyal medya gibi temalarda aktif olarak araştırılan konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Alandaki tematik dağılımın sergilediği paralellik yönetim temelli KOBİ çalışmalarında popüler trendlerle ilişki tematik parçalanmanın yaşanmadığına işaret ederken, mevcut araştırma eğiliminin geçmişten temellenen kökenleriyle güçlendirildiğine işaret etmektedir (Kieser ve Leiner, 2009; Wong, 2019).

Sonuç olarak bu çalışmada son 10 yıl içerisinde KOBİ'lere yönelik geliştirilen araştırmaların ana çerçevesi gerek alandaki araştırmacılara yeni araştırma alanları yaratmak, gerek alana girmek isteyen araştırmacılara bir yol haritası sunabilmek amacıyla sunulmuştur. Ancak her bilimsel araştırmada olduğu gibi bu çalışmanın da gelecekteki araştırmalarda aşılması umulan kısıtları bulunmaktadır. İlk olarak çalışma kapsamında sunulan veriler ve bulgular son 10 yıllık süreçte gerçekleştirilen ve Web of Science veri tabanında yayımlanan araştırmaları kapsamaktadır. Gelecek çalışmalarda farklı veri tabanlarında yer alan araştırmaların sürece dahil edilmesi, KOBİ'lerin köklü geçmişi düşünüldüğünde araştırma periyodunun daha geniş bir zaman diliminde ele alınması daha kapsamlı sonuçların elde edilmesine imkân sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abebe, M. (2014). Electronic commerce adoption, entrepreneurial orientation and small-and medium-sized enterprise (SME) performance. *Journal of small business and enterprise development*, 21(1), 100-116.
- Allen, L., Jones, C., Dolby, K., Lynn, D. & Walport, M. (2009). Looking for landmarks: the role of expert review and bibliometric analysis in evaluating scientific publication outputs. *Plos One*, 4(6), e5910.
- Alvarez-Torres, F. J., Lopez-Torres, G. C. & Schiuma, G. (2019). Linking entrepreneurial orientation to SMEs' performance: Implications for entrepreneurship universities. *Management Decision*, 57(12), 3364-3386.
- Apospori, E., Zografos, K. G. & Magrizos, S. (2012). SME corporate social responsibility and competitiveness: a literature review. *International Journal of Technology Management*, 58(1/2), 10-31.
- Arend, R. J. (2014). Entrepreneurship and dynamic capabilities: how firm age and size affect the 'capability enhancement-SME performance' relationship. *Small Business Economics*, 42, 33-57.
- Arruda, H., Silva, E. R., Lessa, M., Proença Jr, D. & Bartholo, R. (2022). VOSviewer and bibliometrix. *Journal of the Medical Library Association: JMLA*, 110(3), 392.
- Beliaeva, T., Shirokova, G., Wales, W. & Gafforova, E. (2020). Benefiting from economic crisis? Strategic orientation effects, trade-offs, and configurations with resource availability on SME performance. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16, 165-194.
- Bianchi, C., Glavas, C. & Mathews, S. (2017). SME international performance in Latin America: The role of entrepreneurial and technological capabilities. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 24(1), 176-195.
- Bocconcelli, R., Cioppi, M., Fortezza, F., Francioni, B., Pagano, A., Savelli, E. & Splendiani, S. (2018). SMEs and marketing: a systematic literature review. *International Journal of Management Reviews*, 20(2), 227-254.
- Brouthers, K. D., Nakos, G. & Dimitratos, P. (2015). SME entrepreneurial orientation, international performance, and the moderating role of strategic alliances. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 39(5), 1161-1187.
- Ciampi, F., Giannozzi, A., Marzi, G. & Altman, E. I. (2021). Rethinking SME default prediction: a systematic literature review and future perspectives. *Scientometrics*, 126, 2141-2188.
- Dabić, M., Maley, J., Dana, L. P., Novak, I., Pellegrini, M. M. & Caputo, A. (2020). Pathways of SME internationalization: a bibliometric and systematic review. *Small Business Economics*, 55, 705-725.
- Dejardin, M., Raposo, M. L., Ferreira, J. J., Fernandes, C. I., Veiga, P. M. & Farinha, L. (2023). The impact of dynamic capabilities on SME performance during Covid-19. *Review of Managerial Science*, 17(5), 1703-1729.
- Durst, S. & Runar Edvardsson, I. (2012). Knowledge management in SMEs: a literature review. *Journal of Knowledge Management*, 16(6), 879-903.
- Eggers, F. (2020). Masters of disasters? Challenges and opportunities for SMEs in times of crisis. *Journal of Business Research*, 116, 199-208.

- Franceschet, M. (2010). A comparison of bibliometric indicators for computer science scholars and journals on Web of Science and Google Scholar. *Scientometrics*, 83(1), 243-258.
- Gantman, E. R., Yousfi, H. & Alcadipani, R. (2015). Challenging Anglo-Saxon dominance in management and organizational knowledge. *Revista de Administração de Empresas*, 55, 126-129.
- Garengo, P., Biazzo, S. & Bititci, U. S. (2005). Performance measurement systems in SMEs: A review for a research agenda. *International Journal of Management Reviews*, 7(1), 25-47.
- Gillenson, M. L. & Stutz, J. D. (1991). Academic issues in MIS: Journals and books. *MIS Quarterly*, 447-452.
- Gutiérrez-Salcedo, M., Martínez, M. Á., Moral-Munoz, J. A., Herrera-Viedma, E. & Cobo, M. J. (2018). Some bibliometric procedures for analyzing and evaluating research fields. *Applied Intelligence*, 48, 1275-1287.
- Hernández-Linares, R., Kellermanns, F. W. & López-Fernández, M. C. (2021). Dynamic capabilities and SME performance: The moderating effect of market orientation. *Journal of Small Business Management*, 59(1), 162-195.
- Kersten, R., Harms, J., Liket, K. & Maas, K. (2017). Small Firms, large Impact? A systematic review of the SME Finance Literature. *World Development*, 97, 330-348.
- Kieser, A. & Leiner, L. (2009). Why the rigour–relevance gap in management research is unbridgeable. *Journal of Management Studies*, 46(3), 516-533.
- Kiyabo, K. & Isaga, N. (2020). Entrepreneurial orientation, competitive advantage, and SMEs' performance: application of firm growth and personal wealth measures. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 9, 1-15.
- Kreiser, P. M., Marino, L. D., Kuratko, D. F. & Weaver, K. M. (2013). Disaggregating entrepreneurial orientation: the non-linear impact of innovativeness, proactiveness and risk-taking on SME performance. *Small Business Economics*, 40, 273-291.
- Kumar, R. & Kumar Singh, R. (2017). Coordination and responsiveness issues in SME supply chains: a review. *Benchmarking: An International Journal*, 24(3), 635-650.
- Lai, Y., Saridakis, G. & Johnstone, S. (2017). Human resource practices, employee attitudes and small firm performance. *International Small Business Journal*, 35(4), 470-494.
- Madueno, J. H., Jorge, M. L., Conesa, I. M. & Martínez-Martínez, D. (2016). Relationship between corporate social responsibility and competitive performance in Spanish SMEs: Empirical evidence from a stakeholders' perspective. *BRQ Business Research Quarterly*, 19(1), 55-72.
- Navarro-García, A., Peris-Oritz, M. & Barrera-Barrera, R. (2016). Market intelligence effect on perceived psychic distance, strategic behaviours and export performance in industrial SMEs. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 31(3), 365-380.
- Nolan, C. T. & Garavan, T. N. (2016). Human resource development in SMEs: A systematic review of the literature. *International Journal of Management Reviews*, 18(1), 85-107.
- Ramdani, B., Chevers, D. & Williams, D. A. (2013). SMEs' adoption of enterprise applications: A technology-organisation-environment model. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 20(4), 735-753.

- Rao, P., Kumar, S., Chavan, M. & Lim, W. M. (2023). A systematic literature review on SME financing: Trends and future directions. *Journal of Small Business Management*, 61(3), 1247-1277.
- Rao, P., Kumar, S., Chavan, M. & Lim, W. M. (2023). A systematic literature review on SME financing: Trends and future directions. *Journal of Small Business Management*, 61(3), 1247-1277.
- Roper, S. & Turner, J. (2020). R&D and innovation after Covid-19: What can we expect? A review of prior research and data trends after the great financial crisis. *International Small Business Journal*, 38(6), 504-514.
- Saunila, M. (2020). Innovation capability in SMEs: A systematic review of the literature. *Journal of Innovation & Knowledge*, 5(4), 260-265.
- Sheehan, M. (2014). Human resource management and performance: Evidence from small and medium-sized firms. *International Small Business Journal*, 32(5), 545-570.
- Shields, J. & Shelleman, J. M. (2015). Integrating sustainability into SME strategy. *Journal of Small Business Strategy (archive only)*, 25(2), 59-78.
- Street, C. T. & Cameron, A. F. (2007). External relationships and the small business: A review of small business alliance and network research. *Journal of Small Business Management*, 45(2), 239-266.
- TÜİK (2021). Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri. Erişim Adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kucuk-ve-Orta-Buyuklukteki-Girisim-Istatistikleri-2021-45685>.
- Udriyah, U., Tham, J. & Azam, S. J. M. S. L. (2019). The effects of market orientation and innovation on competitive advantage and business performance of textile SMEs. *Management Science Letters*, 9(9), 1419-1428.
- Verbano, C. & Venturini, K. (2013). Managing risks in SMEs: A literature review and research agenda. *Journal of Technology Management & Innovation*, 8(3), 186-197.
- Wallin, J. A. (2005). Bibliometric methods: pitfalls and possibilities. *Basic & clinical Pharmacology & Toxicology*, 97(5), 261-275.
- Wang, Q. & Waltman, L. (2016). Large-scale analysis of the accuracy of the journal classification systems of Web of Science and Scopus. *Journal of Informetrics*, 10(2), 347-364.
- Wong, C. Y. (2019). A century of scientific publication: towards a theorization of growth behavior and research-orientation. *Scientometrics*, 119(1), 357-377.
- World Bank (2021). Small and Medium Enterprises (SMEs) Finance. Erişim Adresi: [https://www.worldbank.org/en/topic/sme/finance#:~:text=SMEs%20account%20for%20the%20majority,\(GDP\)%20in%20emerging%20economies](https://www.worldbank.org/en/topic/sme/finance#:~:text=SMEs%20account%20for%20the%20majority,(GDP)%20in%20emerging%20economies).

İLGİLİ MAKAMA

Gazi Kitabevi Ticaret Limited Şirketi, 1984 yılında Ankara’da yayın hayatına başlamıştır. Günümüze kadar 2.000’in üzerinde eser yayımlamıştır. Doçentlik Başvuru şartlarında belirtmiş olduğu kriterlere göre **Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler, Hukuk, Spor Bilimleri, Filoloji ve Fen Bilimleri** alanında "Uluslararası Yayınevi" olma özelliğine sahiptir. Doçentlik Başvuru şartlarında belirtilen kriterlere göre uluslararası yayınevi olma ölçütü :

- En az dört yıldır uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten,
- Yayımladığı kitaplar dünyanın bilinen üniversite kütüphanelerinde yer alan ve aynı alanda farklı yazarlara ait en az yirmi kitabı olan yayınevidir.

Yayımlamış olduğu eserler dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan Worldcat.org’da indekslenmektedir. Yurtdışında ilk 500 sıralamasına girmiş üniversitelerin kütüphanelerinde de birçok yayını bulunmaktadır. Yurtdışındaki üniversite kütüphanelerinde bulunan yayınlarımızın bir kısmı ekte yer almaktadır.

Gazi Kitabevi Ticaret Limited Şirketi, 36 yıldır düzenli faaliyet gösterdiği yayıncılık sektörünün önde gelen markalarından biri olan, akademik camiada etkinliği ve saygınlığı bulunan ayrıca ÜAK’ın belirttiği kriterleri taşıyan “ULUSLARARASI AKADEMİK BİR YAYINEVİDİR.”

Saygılarımızla...

Genel Müdür
Suavi SARI

Gazi Kitabevi
Yayın ve Pazarlama
0312 223 77 73 - ANKARA
MARMARIS YOLU ÇANKAYA / ANKARA / TÜRKİYE
0312 223 77 73

FARKLI YURTDIŐI ÜNİVERSİTELERİNDE BULUNAN YAYINLARIMIZDAN BAZILARI

KİTAP ADI	YAZARI	BULUNDUĐU ÜNİVERSİTE	LİNK
Sazın ve sözün sultanları : yaşayan halk şairleri	R.G.Saluk-F.A.Turan	University of Toronto	https://search.library.utoronto.ca/search?N=0&Nr=p_oclc_id:976450886
Tedrisat mecmuası'ndan uygulama okulu'nda yapılmıő ders örnekleri	Güray Kırpık; Şahin Oruç	Indiana University Bloomington	https://iucat.iu.edu/catalog?search_field=advanced&ISBN=748678661
II.Meşrutiyet Öncesi osmanlı Rüşdiyeleri	Uğur Ünal	Harvard University	https://hollis.harvard.edu/primo-explore/search?tab=books&search_scope=default_scope&vid=HVD2&query=Isr02,contains,918948756
Türkmen bahşılık geleneği	İhsan Kalenderođlu	Univ of Toronto at Downsview	https://search.library.utoronto.ca/search?N=0&Nr=p_oclc_id:858431972
Tarım sektöründe kadın emeği	İşıl Alkan	University of Chicago	https://www.worldcat.org/title/tarm-sektorunde-kadn-emegi-carsamba-ovas-gundogdu-ve-damlatas-koylerinde-fndk-celtik-ve-sebze-uretimi-ozelinde-bir-irdeleme/oclc/1113889891&referer=brief_results
Mavi elma : Türkiye-Avrupa ilişkileri	Ozan Örmeci; Hüseyin Işıksal	University of Michigan	https://search.lib.umich.edu/catalog?&library=All+libraries&query=isn%3A973930344
Sözlükbilimi Yazıları	Erdoğan Boz	Columbia University	https://clio.columbia.edu/catalog/SCSB-1641879?counter=5
Açıksöz gazetesine göre Kastamonu istiklâl mahkemeleri	Eyüp Akman	New York University	https://getit.library.nyu.edu/resolve?&ctx_ver=Z39.88-2004&ctx_enc=info:ofi/enc:UTF-8&ctx_tim=2019-03-03T05%3A35%3A17IST&url_ver=Z39.88-2004&url_ctx_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:ctx&rft_id=info:sid/primo.exlibrisgroup.com:primo-nyu_aleph000073823&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:book&rft.genre=book&rft.jtitle=&rft.btitle=A%C3%A7%C4%B1ks%C3%B6z%20gazetesine%20g%C3%B6re%20Kastamonu%20istikl%C3%A2l%20mahkemeleri&rft.aulast=Akman&rft.aufirst=Ey%C3%BCp,&rft.auinit=&rft.auinit1=&rft.auinitm=&rft.ausuffix=&rft.au=Akman,%20Ey%C3%BCp,%201975-&rft.aucorp=&rft.volume=&rft.issue=&rft.part=&rft.quarter=&rft.ssn=&rft.spage=&rft.epage=&rft.pages=&rft.artnum=&rft.pub=Gazi%20Kitabevi&rft.place=Be%C5%9Fevler,%20Ankara&rft.issn=&rft.eissn=&rft.isbn=9758895532&rft.sici=&rft.coden=&rft_id=info:doi/&rft.object_id=&rft.primo=nyu_aleph000073823&rft.eisbn=&rft_dat=%3

			Cnyu_aleph%3E000073823%3C/nyu_aleph%3E%3Cgrp_id%3E544575189%3C/grp_id%3E%3Ccoa%3E%3C/oa%3E%3Curl%3E%3C/url%3E&rft_id=info:oai/&req.language=eng
Mekanın siyasallaşması	Servet Karabağ	Ohio State University	https://library.ohio-state.edu/search/o57288928
İran : değişen iç dinamikler ve Türkiye-İran ilişkileri	Soyalp Tamçelik.	Harvard University	https://hollis.harvard.edu/primo-explore/fulldisplay?context=L&vid=HVD2&search_scope=everything&tab=everything&lang=en_US&docid=01HVD_ALMA212173783920003941
Avrupa Birliği 2020 stratejisi ve Türkiye	Hasan Türe; Seyyide Doğan; Deniz Koçak	Columbia University in the City of New York	https://clio.columbia.edu/catalog?search_field=all_fields&q=on1120750039
Yeşil finans ve muhasebe: Teori ve uygulama	Uğur Sevim	Princeton University Library	https://catalog.princeton.edu/catalog?q=oclc_s%3A1111727966
Eski Anadolu Türkçesi	Gürer Gülsevin; Erdoğan Boz	Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt / Zentrale	https://www.worldcat.org/title/gurer-gulsevin-erdogan-boz-eski-anadolu-turkcesi/oclc/8255470856&referer=brief_results
Uğru ile kadı hikâyesi : Kastamonu nüshası	Eyüp Akman	Toronto University	https://search.library.utoronto.ca/details?10367802&uuid=58a6583c-8907-4d72-b967-919a57c268f1
Aymazlığın sonu : geleceği tehlikede bir ulus	Vahit Bademci	University of Utah	https://utah-primoprod.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/search?vid=UTAH&lang=en_US&tab=everything&mode=Basic&onCampus=false&displayMode=full&bulkSize=10&highlight=true&dum=true&search_scope=UUU_ALMA&query=isbn,exact,9757313173
Devlet-i 'Aliyye'nin taşra yönetimi : sancak kanunnâmelerinden örnekler (Rodos, Prizrin, İskenderiye, Çemişgezek, Antep, Kütahya ve Tarsus Kanunnâmeleri)	İsmail Özçelik	University of Oxford	http://solo-prd.bodleian.ox.ac.uk/primo_library/libweb/action/display.do?sessionid=09895776FF19316F4B3749F9DFEFA3FC?tabs=details&tab=ct=display&fn=search&doc=oxfaleph020879108&indx=1&recids=oxfaleph020879108&recidxs=0&elementid=0&renderMode=poppedOut&displayMode=full&frbrVersion=&vid=OXVU1&dscnt=0&vlfreeText0)=6053444111&stmp=1551610697523
Kadı Burhanettin ve şiiri	Ömer Demirbağ	Washington University	https://alliance-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=CP71204297950001451&context=L&vid=UW&lang=en_US&search_scope=all&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=default_tab&query=Isr02,contains,880374270&sortBy=rank

Kıbrıs'ta mizah gazetesi Akbaba : günümüz Türkçesine aktarılması ve değerlendirilmesi	Soyalp Tamçelik, Mustafa Kemal Kasapoğlu	Duke University	https://find.library.duke.edu/catalog/DUKE007801776
Türkiye'de mali disiplin sorunu: kamu açıkları ve borçlanmanın sürdürülebilirliği : (1988-2000 dönem analizi)	Mustafa Sakal	Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt / Zentrale	https://lhal.gbv.de/DB=1/LNG=EN/CLK?IKT=12&TRM=487462890
Meclis soruşturması önermeleri : 1982'den 2015'e önerge metinleri	Hilmi Can Turan	Berkeley University	http://oskicat.berkeley.edu/search/o959552632
Çağdaş Uygur edebiyatı tarihi	Neşe Harbalioğlu	NUKAT Center of the University	http://katalog.nukat.edu.pl/lib/item?id=chamo:4117890&fromLocationLink=false&theme=nukat
Urfa Ermenileri: (Sosyal-siyasi ve kültürel hayat)	Halil Özşanlı	Michigan University	https://search.lib.umich.edu/catalog/record/016283926?&library=All+libraries&query=isn%3A852991295
Kastamonu Vilâyeti sâlnâmelerine göre Araç ve Mergüze (İhsangazi) : 1869-1903	Eyüp Akman	Universitätsbibliothek München	https://opac.ub.uni-muenchen.de/TouchPoint/start.do?Query=1035%3d%22BV036095202%22IN%5b2%5d&View=sunrise&Language=de
Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bir Nehcü'l-ferâdîs	Ergün Acar	University of Pennsylvania	https://franklin.library.upenn.edu/catalog?utf8=?&search_field=isxn_search&q=6053446416
Tarihi gerekçeleriyle harf inkılabı ve kazanımları	Cengiz Dönmez	Indiana University	https://iucats.iu.edu/catalog?search_field=advanced&ISBN=676825086
Sivas İli ve yöresi ağzıları : (etnik yapı-inceleme- metinler- sözlük)	Necati Demir; Ülker Şen	Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen	https://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/LNG=EN/CLK?IKT=12&TRM=83300087X
Başkurt Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde yalancı eş değerler	Habibe Yazıcı Ersoy	Cornell University	https://newcatalog.library.cornell.edu/catalog/8552220

Türkiye Türkçesinde Kelime Tahlilleri	Feyzi Ersoy	National University of Singapore	http://nus.summon.serialssolutions.com/search?s.q=gazi%20kitabevi&s.fvf%5B%5D=ContentType,Newspaper%20Article,t&s.fvf%5B%5D=ContentType,Book%20Review,t#!/search?ho=t&fvf=ContentType,Newspaper%20Article,t%7CContentType,Book%20Review,t&l=en&q=gazi%20kitabevi
Türkiye Türkçesinde A+ Durum Biçim Birimi	Erdoğan Boz	The University of Hong Kong	https://julac.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/search?vl(freeText0)=gazi%20kitabevi&mode=Basic&vid=HKU&search_scope=My%20Institution&displayMode=full&bulkSize=20&highlight=true&dum=true&query=any,contains,gazi%20kitabevi&displayField=all
Osmanlı Türkçesi araştırmaları	Yusuf Akçay	McGill University	https://mcgill.on.worldcat.org/search?datasource=library_web&search_field=all_fields&search=true&database=all&scope=wz%3A12129&func=find-b&find_code=WHD&find_code=WHD&find_code=WHD&q=&topLod=0&queryString=gazi+kitabevi&find=Go#/oclc/878119359
Ortaçağ'da Urfa : efsane, tarih, inanç, bilim ve felsefe kenti	Abdullah Ekinci	Kyoto University	https://kuline.kulib.kyoto-u.ac.jp/?action=pages_view_main&active_action=v3search_view_main_init&op_param=srhRevTagFlg%3Dtrue%26words%3Dgazi%2520kitabevi%26sortkey%3Dstitle%26sorttype%3D%26listcnt%3D50%26startpos%3D%26fromDsp%3Dcatsre%26searchDsp%3Dcatsre%26initFlg%3D RESULT_SET%26hitcnt%3D%26searchsql%3D%26combsearch%3D%26searchhis%3D%26akey%3D%26fct_gcatp%3D%26fct_auth%3D%26fct_pub%3D%26fct_year%3D%26fct_cls%3D%26fct_sh%3D%26fct_lang%3D%26fct_holar%3D%26fct_campus%3D%26fct_tag%3D%26fct_range_year%3D%26fct_stamp%3D%26fct_user1%3D%26fct_user2%3D%26fct_user3%3D%26fct_user4%3D%26fct_user5%3D&block_id=286&tab_num=0&search_mode=null#catdbI-BB04137611